

Ordets virkning

Nehemias' Bog 8

"De læste tydeligt op af bogen med Guds lov og forklarede meningen, så man kunne forstå det, der blev læst" (Neh 8,8).

Hovedtanke

Guds ord har kraft og fuldmagt til at forurolige, til at begejstre og til at forandre.

Introduktion

"Når mennesker lytter til Guds ord eller læser det, tager det alvorligt og følger det, forandrer det ikke blot den enkeltes liv, men også hele familier, folkeslag og kulturer. Verdenshistorien er også en bogs historie, som selv har præget historien: Bibelen (gr.: *biblia*) – 'bogen'" (Rolf J. Pöhler, *Hoffnung, die uns trägt*, Lüneburg 2008, 15).

Man kan beklage, at Bibelen mister mere og mere betydning. Den grundlæggende indsigt i den kristne tro, som den kunne forudsættes for 50 eller 100 år siden, findes nu kun som en levning. Guds ord har alligevel ikke mistet sin kraft. "... sådan er mit ord, som udgår af min mund; det vender ikke virkningsløst tilbage til mig, men det gør min vilje og udfører mit ærinde" (Es 55,11).

Profetien var gået i opfyldelse. Jøderne var vendt tilbage fra landflygtigheden. Murene var i mellemtiden blevet genrejst – et vigtigt skridt til at sikre hovedstaden. Men mure kunne ikke beskytte den fra babyloniernes ødelæggelse. Til syvende og sidst fandtes sikkerhed kun hos Gud.

Dertil var det nødvendigt, at ordet trængte ind i alles hjerter for der at udfolde sin kraft.

I denne henseende har intet ændret sig op til i dag. Ordet bevarer sin aktualitet og kraft, men det trænger sig ikke på. Det vil søges, læses eller høres og leves i praksis. Det handler Nehemias' Bog 8 om.

Ordet søges

Neh 8,1-2

Hvilket ønske er folket optaget af?

Baggrund

Byens mure er genrejst (kap. 6), den samfundsmæssige orden er genoprettet (kap.7). Nu drejer det sig om den indre sammenhængskraft. Når man betragter fortiden med Jerusalems ødelæggelse og det babyloniske fangenskab, har folket oplevet sandheden i Salomos valfarts-sang: "Hvis ikke Herren bygger huset [her: byen, red.], arbejder bygmestrene forgæves. Hvis ikke Herren våger over byen, våger vægteren forgæves" (Sl 127,1). Når Gud "bygger", kræves det, at mennesker holder inde med deres arbejde.

I den syvende måned, der kaldes tishri (sep./okt. 445 f.Kr.) strømmer folket fra alle byer til Jerusalem. Sidst man hørte om Ezra, der blev bedt om at oplæse lovbogen, var i Artaxerxes' ottende år (457 f.Kr.). Det er bemærkelsesværdigt, at initiativet om at oplæse lovbogen ikke udgik fra ham – præsten, men fra folket.

Tishri måned var tilegnet *hornblæsningsfesten* (til forberedelse af Guds dom: 1. dag i måneden), *Forsoningsdagen* (domsdagen: 10. dag i måneden) og *løvhyttefesten* (til minde om at Gud udfriede folket fra Egypten og hans omsorg under ørkenvandringen: 15. dag i måneden). Hornblæsningen bliver ikke udtrykkeligt nævnt. Først på den anden dag (v. 14) får folket kendskab til løvhyttefesten. Det er uvist, om de er kommet på grund af festerne eller snarere på grund af fejringen af bymurens færdiggørelse.

Til fordybelse

"I Neh 8 drejer det sig også om arbejde. Dog ikke om arbejde, der gøres af mennesker, men om det arbejde, som Gud gør – nemlig ved sit ord. Guds ord er ikke harmløst nedfældet på papir mellem to bogbind. Nej, Guds ord vil bevirke forandring. Guds ord går aldrig på pension. Det skaber bevægelse! Det er uophørligt på arbejde overalt, hvor det læses og studeres. Det forandrer mangt og meget" (Rudolf Möckel, *Im Gegenwind*, Dillenburg 2017, 190).

Ordet oplæses

Neh 8,3

Hvilken holdning indtager folket over for Guds ord (loven)?

Baggrund

Oplæsningen af loven var allerede fra Mose tid en fast tradition. Den skulle finde sted i anledning af løvhyttefesten i gældseftergivelsesåret og minde om folkets oprindelse og den fremtidige grundlæggelse af staten (5 Mos 31,9-13). Den skulle som en grundlæggende forordning garantere sikkerhed og velsignelse for land og folk (5 Mos 4,1; 6,1-3).

Loven (Toraen, de fem Mosebøger) indeholdt også patriarkernes gamle fortællinger og erfaringer, beretningen om folkets udfrielse fra Egypten og bekræftelsen af deres guddommelige udvælgelse. Oplæsningen af loven varede fem til seks timer og blev sandsynligvis ofte afbrudt af levitternes udlægning (v. 8). To gange fremhæver teksten, at der ikke kun var mænd til stede, men også kvinder og børn – *dem, der var i stand til at lytte*. Ordet skulle tale ind i familiernes og hele folkets liv og hverdag.

Til fordybelse

”Det er en forbavsende situation, at et helt folk kommer sammen for at lytte til Bibelens ord. Der er ingen pølsevogne og gratis øl, der lokker. På scenen står hverken Stig Rossen eller Anne Linnet endsige C.V. Jørgensen. Det er Guds ord, som tiltrækker folk. De står der og lytter og suger Guds ord til sig som en tør svamp. I Neh 8,3 siges der udtrykkeligt ... og hele folket hørte opmærksomt på oplæsningen af lovbogen. Fra tidlig morgen til midt på dagen læser Ezra højt fra Mosebøgerne ... og folk lytter. Ingen kværulerer, fordi det varer længere end tyve minutter“ (Möckel, 191).

Til anvendelse

”Familieandagten kan være en tid med velsignelse for alle deltagere. Den bør ikke forstyrres af hastværk, uro og ufred ... Andagten bør være kort, livsnær og tilpasset den aktuelle situation“ (samme 196).

Ordet forklares

Neh 8,4-8

Hvilke handlinger ledsager bogens åbning?

Hvad ligger der i det?

Baggrund

Skriftlæsningen og tekstforståelsen er begivenhedens to aspekter. Tretten personer står sammen med Nehemias på platformen, som netop er blevet bygget til formålet. Muligvis drejer det sig om fremtrædende personligheder, som med deres nærvær giver situationen yderligere autoritet. Det er også muligt, at det er hjælpere, der holder skriftrullerne parat til Nehemias eller skiftevis er involveret i læsningen. Tretten andre, som er levitter, hjælper folket til at forstå det oplæste. Det er uvist, om det drejer sig om en oversættelse af de hebraiske skrifter til aramæisk, som jøderne havde talt i landflygtigheden i 70 år, eller skriftens udlægning. I begge tilfælde handler det om at gøre ordet tilgængeligt og forståeligt.

Det liturgiske forløb ligner meget den senere jødiske synagogegudstjeneste. Men det er ikke rimeligt at opfatte det som et stift forløb.

- Ezra åbner skriftrullen – folket rejser sig.
- Ezra priser Herren – folket siger "Amen".
- Alle løfter deres hænder mod himlen. Så knæler de ned og tilbeder Herren med ansigtet vendt mod jorden.
- Levitterne "oversætter" skriften, så den bliver relevant for tilhørerne.

Til fordybelse

Skriftens, forkyndelsens og udlægningens autoritet udløser ærefrygt hos tilhørerne. Idet skriften åbnes, fornemmes Herrens – *den mægtige Guds* – tale.

Til eftertanke

"Den hjertevarme prædikant er et snakkehoved, når han ikke har fuldmagt fra Gud. Og den nøgterne teolog er en ukærlig forelæser, når han ikke har fuldmagt fra Gud ... Forkynderens fuldmagt afhænger af relationen til hans eller hendes Herre og Frelser. Og spørgsmålet 'Hvordan modtages vores budskab i dag?' bør først afklares mellem Herren og forkynderen i 'det stille kammer'" (Wilhelm Busch, *Jesus predigen – nicht irgendwas*, Neunkirchen-Vluyn 2006, 78f.).

Ordet høres

Neh 8,9

Hvordan begrunder Nehemias og Ezra deres opfordring til ikke at sørge og græde?

Baggrund

En hellig dag. Hellig, fordi folket står i Guds nærvær. Hellig, fordi Gud giver dem en åndelig fornyelse. Hellig, fordi det er hornblæsningsdag (3 Mos 23,23-25; 4 Mos 29,1-6). Hornet (hebr. *Shofar*, et vædderhorn) blev brugt som signalhorn. I denne funktion var denne festdag en forløber for den Store Forsonings- og doms dag. Det er muligt, at Ezra uden officiel bekendtgørelse genindførte denne dag, som ikke var blevet afholdt siden Josvas dage. Den blev snarere oplevet, end den blev påbudt. Ringagt for loven behøvede ikke at blive forkyndt for folket. Det stod klart for dem ved oplæsningen.

Som følge deraf sørger og græder folket – sandsynligvis over sig selv, men måske også over at have oplevet Guds godhed og at kunne vende hjem efter eksilet.

Til fordybelse

"Bibelen er som et spejl. Når man kun lige kigger ind i den (eller kun af og til lytter til en prædiken), får man ikke meget ud af det. Men jo oftere nogen læser i Bibelen ... desto klarere ser man sit eget liv i dens lys. Så mindes man længe glemte ting. Afgrunde åbner sig. Alt det bliver synligt, som vi helst ikke vil se, men som alligevel hører til vores liv. I lyset af Bibelen erkender vi os selv, som Gud ser os. Bibelen gør os urolige over vores egen synd og skyld! Så løftes de betondæksler, som har ligget hen over samvittigheden ... Så rammer Guds renhed vores uskønne liv. Der sker noget dybt foruroligende: Synden kommer for en dag" (Möckel, 194).

Til anvendelse

"Fortvivl ikke, når du bliver klar over omfanget af din syndeskyld og indser, hvordan du virkelig er! Kristus kom for at frelse syndere! Vi skal ikke forsone Gud med os, men Gud 'har handlet selv ... og har i Kristus forsonet menneskene med sig selv!'" (BL 34f.)

Ordet fejres

Neh 8,10-12

Hvad bliver folket opfordret til – og med hvilken begrundelse?

Baggrund

"Denne dag er hellig for Herren jeres Gud! I skal ikke sørge og græde! ... for glæde i Herren er jeres styrke!" – "Så gik hele folket hen for at ... holde en stor glædesfest, for de havde forstået de ord, der var forkyndt for dem."

Levitterne underviser ifølge v. 8 folket, så de forstår [hvad der oplæses, red.]. Nu har det forstået, og glæden kender ingen grænser. Festen er kendetegnet ved, at den relaterer sig til Gud og opleves i et glad fællesskab. På den måde bliver selv mad og drikke (*fede retter og sød vin*) til lovprisning af Gud. Formålet med oplæsningen af Guds ord rækker langt ud over den blotte bevidstgørelse af synd. Målet er Guds nåde, som giver anledning til glæde. "Sådan bliver der større glæde i himlen over én synder, der omvender sig ..." (Luk 15,7). Himlens glæde finder sit ekko i menighedens glæde.

Til fordybelse

"I Bibelen er der ofte tale om glæden. I Det gamle Testamente er der flere end 200 skriftsteder og i Det ny Testamente over 100. Bibelen præsenterer glæden i Gud som en kraftens kilde ... som gør det muligt at opretholde den indre balance også i ubehagelige situationer. Den fortæller, at glæden hører til Helligåndens frugt. Da Guds væsen er kærlighed, og glæden og kærlighed følges ad, eksisterer kærlighed og glæde i Gud side om side" (de.wikipedia.org/wiki/Freude#Christentum, 20.08.2018)

Til anvendelse

Glæden kan ikke pålægges. Den opstår indefra. Efter sorgen har lagt sig, når man trøstes af andre, efterfølges det sommetider af glæde.

Til eftertanke

Når festerne fra Det gamle Testamente overvejende mindede om Guds frelsergerning og var tænkt som glædesfester, hvordan kan "glæde i Herren" så komme til udtryk i menigheden på festlig vis i dag?

Ordet studeres

Neh 8,13-18

**Med hvilket anliggende træder overhovederne frem foran Ezra?
Hvad var mon deres motivation?**

Baggrund

Profeten Hoseas skrev i det 7.- 8. årh. f.Kr.: "... det er ude med mit folk, fordi det ikke har kundskab. ... fordi du glemmer din Guds belæring, glemmer jeg også dine sønner" (Hos 4,6). Selv efter lang tid har det på få undtagelser nær ikke ændret sig væsentligt. Desto mere overrasker det, at *overhovederne for fædrenehuse og præsterne og levitterne* træder frem for Ezra med deres bøn om, at de fortsat må undervises i loven. De føler åbenbart et efterslæb, som snarere angår det praktiske liv med Gud end lovens teologiske detaljer.

Hos lederne ses følgende forløb: (1) De lytter sammen med folket til lovens oplæsning og følger udlægningen med ærefrygt og et åbent sind. (2) De viser forlegenhed og bestyrtelse. (3) Bestyrtelsen går over i taknemmelighed og glæde. (4) Der opstår et behov for mere indsigt. (5) Indsigten omsættes.

Der skelnes ikke mellem læg (overhovederne) og lærd (levitterne og præsterne). Begge lytter de til Ezra, der fyldt af Ånden forklarer Guds ord (loven). I fællesskab viser de initiativ og overtager åndeligt ansvar.

Forsoningsdagen nævnes ikke blandt de tre fester i den syvende måned. Det begrundes ikke. Dog ligger kernen for helligdagene, der tages op i beretningen, i Toraens oplæsning.

Resumé

At søge Guds nærhed fører til hans ord og hans ord leder til Gud. Det foruroliger samvittigheden og leder til 'glæden i Gud'. Det åbenbarer Guds vej og vilje og skaber fællesskab med Gud og med næsten.

Spørgsmål til drøftelse

Udgangspunkt

1 En prædiken varer 20-30 minutter – sommetider mere.

Hvordan reagerer I – hhv. menigheden – når prædikenens forventede varighed bliver overskredet?

Hvornår ville I gerne have lyttet til en længere prædiken?

Supplerende spørgsmål

2 **Hvilken prædiken kan I huske, selv efter mange år?**

Hvad var det, der gjorde, at I kan huske den?

Neh 8,1-3

3 Folket beder Ezra om at læse op fra de fem Mosebøger. Det gør han i mange timer.

Hvad var årsagen til og bevæggrunden for det?

Hvilken motivation får mennesker i dag til at studere Bibelens bøger? Hvordan har I det med det?

Neh 8,4-8

4 Ezra begynder ikke oplæsningen med det samme.

**Hvilke elementer kommer før oplæsningen af Guds ord?
Hvilke er fremmede for jer og hvilke er kendt?
Hvad kunne I tænke jer mere af?**

Neh 8,9-12

5 **Hvilken virkning udløste skriftens oplæsning?
Hvad havde lytterne "forstået" ifølge vers 12?**

Gråd eller glæde som følge af at læse i Bibelen – hvilke følelser har I oplevet hos jer selv?

Hvordan når man frem til "glæde i Herren"?

Hvilke muligheder ser I for (i menigheden) at give udtryk for glæde i frelsen?